

KONDA Araştırma Şirketi'nin "Kürt Meselesi'nde Algı ve Beklentiler" kitabı 2 Haziran Perşembe günü raflarda yerini alıyor.

25 senelik bir geçmişe sahip KONDA Araştırma imzalı kitap geçtiğimiz yılın Temmuz ayında tüm ülke genelinde 10 bini aşkın denekle gerçekleştirilen bir araştırmanın verilerine dayanıyor. Kitap "Kürt Meselesi" olgusunun tüm boyutlarını hem rakamsal olarak gözler önüne seriyor hem de bu rakamların analizlerini anlaşılır bir dille ortaya koyuyor. Bir çok akademisyenin katkısıyla hazırlanmış yorumlar ve çözüm önerileri bölümleri ezber bozan nitelikte. Meselenin özünün tarihsel perspektifle değerlendirildiği yorumlar ise Koç Üniversitesi'nden Murat Somer'in imzasını taşıyor.

Sunuş

Türkiye, bir yandan Avrupa Birliği adaylığının, bir yandan küresel güç olma çabalarının yaşandığı bir süreçten geçmektedir. Aynı zamanda ekonomik kalkınmanın ve toplumsal değişimin yaşandığı bir süreçtir söz konusu olan. Tüm bu süreçler içinde iç içe yaşanmakta, tüm sistem, kurum ve kişiler bu süreçlerden aynı anda ama farklı biçim ve boyutlarda etkilenmektedir. Bunun yanı sıra gündelik hayatın ritmi değişirken, diğer birçok değişenle birlikte toplumda, etnik ve dini aidiyet gibi kültürel kimliklerin de öne çıktığı, bir şekliyle karmaşıklık da denilebilecek toptan bir değişim süreci yaşanmaktadır.

Öte yandan otuz yıla yakın bir zamandır bir Kürt meselesi ve buna bağlı yan sorunlar yaşanmaktadır. Kürt meselesi diğer sorunlarımızın neredeyse tümünü etkileme kapasitesi nedeniyle de doğru tanımlanması, çözüm üretilmesi ve çözüm sürecinin doğru yönetilmesi boyutlarının yaşamsal olduğu bir sorundur. Kürt meselesi en azından tüm toplumun ortak yaşama iradesini doğrudan etkilemekte olan bir mesele olarak artık çözüme kavuşturulması ülke için hayati olan bir noktaya gelmiştir.

Bu araştırmanın amacı, toplumun, sade vatandaşın Kürt meselesi ve terör sorunu hakkındaki görüşlerini ortaya koymak, gündemde olan demokratik açılıma nasıl baktığını, açılımın siyasi ortamdaki yerinin nasıl değerlendirildiğini, beklenti ve değerlendirmelerini, kimlik ve vatandaşlık meselelerine bakış açılarını tespit etmek amacıyla bir saha araştırması gerçekleştirilmesi ve bulguların raporlanmasıdır.

Araştırmanın saha çalışması 17-18 Temmuz 2010 günlerinde, tüm Türkiye'yi temsil eden örneklem ile 59 il, 374 ilçe ve il merkezinde 902 mahalle ve köyde 10393 denek ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırma aynı zamanda 2006 yılında KONDA tarafından gerçekleştirilmiş olan “Biz Kimiz’06 / Toplumsal Yapı Araştırmasının” güncellenmesidir.

Araştırmanın bulgularının özetiyle meselenin tarihsel perspektifini, yorum ve önerileri içeren kitabı İletişim Yayınları tarafından *Kürt Meselesi’nde Algı ve Beklentiler (İletişim 1608/ Bugünün Kitapları 131)* adıyla yayınlanmış ve bugün okuyucunun ilgisine sunulmuştur.

Araştırmanın tüm bulgularının tablo ve grafiklerini içeren bir dosya bugünden itibaren www.konda.com.tr internet sitesinde kamuoyunun dikkatine sunulmaktadır.

Araştırmanın öne çıkan bazı bulguları:

- ✓ Toplumdaki etnik dağılım, yetişkin nüfusta yüzde 76,74’ü Türk, yüzde 14,74 Kürt ve Zaza, diğer etnik kökenlerden olanlar da yüzde 8,5 oranında olacak şeklindedir.
- ✓ KONDA hesaplamasıyla (yetişkin/çocuk oranlarındaki etnik gruplara bağlı farklılıklar da dikkate alınarak), tüm Türkiye nüfusu içinde Türkler yüzde 73,6 ile 53 milyon 377 bin, Kürtler yüzde 18,3 ile 13 milyon 261 bin, diğer etnik grupların toplamı ise, yüzde 8,2 ile 5 milyon 915 bin olarak hesaplanmıştır. Türk-Kürt arasında akrabalık ilişkisi olanlar da 3 milyon 500 bin dolayındadır.
- ✓ Ortalama eğitim süresi 7,7 yıl iken Kürtlerde 6 yıl olup, Kürtlerin yüzde 26’sının hiçbir eğitimi yoktur.
- ✓ Sosyal Güvenlik Kurumu’na bağlı olanlar Türklerde yüzde 72,9 oranında iken Kürtlerde yüzde 40,8 oranındadır.
- ✓ Kürtlerin yüzde 15,8’i 300 TL ve bunun daha da altında aylık hane geliriyle yaşarken, yüzde 32,2’si 300-700 TL arası, yüzde 24,3’ü 701-1200 TL arası gelire yaşamaktadır.
- ✓ Türklerin yüzde 14’ü Kürtlerin yüzde 29,9’u çatışmacı ortamdan ekonomik olarak zarar gördüğünü söylemektedir. “Yakın ailemden, tanıdıklarımdan ölen ya da yaralanan oldu” diyenler Türkler arasında yüzde 9,8, Kürtler arasında yüzde 18,1 oranındadır. Kürtlerin yüzde 17’si göç ettiğini söylemektedir.
- ✓ Kürtlerin yüzde 23,4’ü kimliklerini “kesinlikle yaşayamıyorum, yasal engeller var” derken, yüzde 3,7’si de “çevre, mahalle baskısı” hissettiğini söylemektedir.

- ✓ Kimliğini kesinlikle yaşayabildiği cevabı veren Kürtlerin oranı yüzde 21,9 iken bu oran Türklerde yüzde 59,4'dür. Kürtlerin yüzde 29'u, Türklerin de yüzde 29,2'si kimliğini "pek sorun olmadan yaşayabildiğini" söylemektedir.
- ✓ Türklerin yüzde 57,6'sı gelin veya eş olarak, yüzde 53,5'i iş ortağı olarak, yüzde 47,4'ü komşu olarak bir Kürt'ü istememektedir.
- ✓ Buna karşılık Kürtlerin de yüzde 26,4'ü gelin veya eş olarak, yüzde 24,8'i iş ortağı olarak, yüzde 22,1'i komşu olarak bir Türk'ü istememektedir.
- ✓ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak için en yüksek oranda söylenen şart Türkiye'yi seviyor olmaktır. Daha sonra "etnik kökene bakmaksızın Türkiyeliyim demek" gelmektedir.

Kürt sorununun nedenleri:

- ✓ Türklere göre sorunun nedenleri, öncelik sırasıyla:
 1. Yabancı devletlerin kışkırtması (yüzde 86,4),
 2. PKK'nın yarattığı bir sorun (yüzde 82,7),
 3. Kürtlerin ayrı devlet kurmak istemesi (yüzde 71,3),
 4. Bölgenin ekonomik geri kalmışlığı (yüzde 64,8),
 5. Genel sorunların sadece Kürtlerle ilgiliymiş gibi gösterilmesidir (yüzde 56,3).
- ✓ Kürtlere göre ise sorunun nedenleri, yine öncelik sırasıyla:
 1. Bölgenin ekonomik geri kalmışlığı (yüzde 78,3),
 2. Devletin Kürtlere farklı davranması (yüzde 63,8),
 3. Kürtlerin kimlik sorunu (yüzde 61,2)
 4. Genel sorunların sadece Kürtlerle ilgiliymiş gibi gösterilmesi (yüzde 53,5),
 5. Yabancı devletlerin kışkırtmasıdır (yüzde 53).

Kürt sorununun çözümleri

- ✓ Kürt meselesinin çözümüne dair ülke genelinde en yüksek oranlarda onaylanan iki politika önerisinden ilki bölgenin ekonomik kalkınmasının sağlanması, diğeri de terörün yok edilmesi olarak ortaya çıkmaktadır. Güneydoğu bölgesinin ekonomik olarak gelişmesi, kalkınmasının sağlanması politikalarına deneklerin yüzde 79,4'ü onay vermektedir. Aynı şekilde "tek yol terörün yok edilmesidir" diyen deneklerin oranı da yüzde 67,3'tür.
- ✓ Türklerin ağırlıklı olarak karşı çıktıkları çözüm önerileri sırasıyla şöyledir:
 1. Anayasada değişiklik yapılarak Kürt kimliğinin varlığının anayasal olarak tanımlanması (yüzde 71,7 olumsuz, yüzde 14,4 olumlu).
 2. Kürtlerin kendi dillerinde eğitim hakkının kabul edilmesi (yüzde 59,2 olumsuz, yüzde 30,3 olumlu).
 3. Milletvekili seçimlerinde barajın kaldırılması (yüzde 56,1 olumsuz, yüzde 26,6 olumlu).
- ✓ Kürtlerin onay yoğunluğu sırasıyla çözüm politikaları sıralamaları şöyledir:
 1. Güneydoğu bölgesinin ekonomik olarak gelişmesinin, kalkınmasının sağlanması (yüzde 94,3).

2. Kürt adet ve göreneklerinin yaşayıp gelişmesine devletin katkıda bulunması (yüzde 88,9).
3. Kürtlerin kendi dillerinde yayın hakkının tam olarak kabul edilmesi (yüzde 87,2).
4. Kürtlerin kendi dillerinde eğitim hakkının kabul edilmesi (yüzde 82,1).
5. Anayasada değişiklik yapılarak Kürt kimliğinin varlığının anayasal olarak tanımlanması (yüzde 73,7).
6. Belediye ve il özel idarelerinin halkoyu ile seçilmiş meclislerine geniş yetkiler verilmesi (yüzde 70,9).
7. Milletvekili seçimlerinde barajın kaldırılması (yüzde 59,1).

✓ Kürt sorununun çözüm sürecinin başlangıç noktasında Hükümet ve Türk Silahlı Kuvvetleri dâhil devletin tüm kurumlarının mutabakatı en önemli unsur olarak görülmektedir. Bunun arkasından TBMM’de grubu bulunan partilerin mutabakatı yani siyasi mutabakat gelmektedir. Üçüncü sırada ise PKK’nın silah bırakması gelmektedir.

✓ Türklere göre devlet kurumları ve hükümet arasındaki mutabakat öncelikli iken (yüzde 60,4) Kürtler açısından TBMM’deki partilerin siyasi mutabakatı önceliklidir (yüzde 68,3).